

TÁRCA.

BENCZÚR GYULÁNÉ

† 1928 március 13.

Megint eltávozott a régi szép idők, a kései Ferenc-József-i kor társadalmi életének egy nemes, vezető nőalakja. Megint elvesztettük egy reprezentánsát a század eleji s a multszázad végi — ma már, bár mindössze 14 éve lezárult, mégis végtelen messzeségben tündöklő — évek társadalmi mozgalmainak, jóra, szépre, javításra törekvő cselekedeteinek. Távoztával a közelmult eszmevilágának egy közvetítőjét, otthona enyésztevel e régi világnak intériour-muzeumát veszítettük el.

A «névtelen székely hölgy» — világhírű nevét nem szerettem nyomtatásban látni — ritka szellemi képességek és ritka műveltség birtokában, férje, a nagy művész oldalán s koruk irodalmi, művészi és tudományos életének créme-jét egyesítő ismeretségi körében, nem kis részben az egyre izmosodó nőmozgalomnak szemléletében ébredt arra a gondolatra, hogy a magyar nőt művelni, képezni kell, hogy az a székely hölgy magas szempontjaiból felfogott hivatásához — legyen az akár a családban, akár a kenyérkereső pályákon — kellőképp felvértezve foghasson. *Művelni kell a nőt, látókörüket tágitani, ismereteiket gyarapítani.* SZÉCHENYI István sokat idézett «kiművelt emberfő»-jének eszméje ez, az asszonyi főre alkalmazva.

E célja megvalósítására egész életén át törhetetlen, következetes energiával fáradt egy *könyvtár* összegyűjtésén, mely magában foglalja nő-írók irodalmi munkásságát s a nő-kérdés irodalmát. Negyven évi gyűjtőmunkásság eredménye ez a több, mint 3000 író művét 4000-nél több kötetben felölelő könyvtár: a «Magyar Asszony Könyvtára». Kiegészíti ezt magyar nőknek, főképp erdélyieknek s főképp XVIII. századi leveleiről készült több száz másolat, melyet gyűjtjük a «Magyar Levelestár» című kiadvány folytatásának szánt. A nemeslelkű székely hölgy úgy ítélte, hogy e gyönyörű könyv- és levélgyűjtemény legméltóbb helye nemzeti könyvtárunk: az Orsz. Széchényi-könyvtár. Így az ő emlékében könyvtárunk

egyik nagylelkű adományozóját tiszteljük. E tiszteletünket legjobban az ő intencióinak megvalósításában próbáljuk kifejezni. Ezért kell művelődni akaró magyar nőkhöz az ő szavaival fordulnunk. Végredeletében és élőszóval is kifejezte azt az óhaját, hogy e könyvtár ne záródjon le az ő alapvető munkájával. Kérelmet intézett a magyar asszonyokhoz, hogy amit ő kezdeményezett, azt szeretettel fogadják és folytassák. Aki teheti — és sokan tehetik — s aki előtt szent BENCZÚR Gyula özvegyének emléke, az jöjjön, olvassa az ő könyveit s gyarapítsa a «Magyar Asszony Könyvtárát» újabb adományokkal.

BARTONIEK EMMA.